

Summary Site fidelity of Lesser Black-backed Gulls *Larus fuscus* to breeding colony

In the Netherlands, Lesser Black-backed Gulls (1984: over 18 000 breeding pairs) are unevenly distributed along the coast (fig. 1). This distribution pattern suggests a high fidelity of birds to their breeding colony. In May-June 1984, 14 male and 13 female breeding Lesser Black-backs were colour-ringed on the isle of Terschelling, Dutch Frisian Islands. In 1985, 11 ♂♂ (79%) en 9 ♀♀ (69%) were seen again in (19) or near (1) the breeding colony. Only 58% of the colony sightings were in the former territory. The other gulls appeared to have occupied territories up to 150 m away from the 1984 sites. In several cases, the former territory was occupied either by conspecifics or by Herring Gulls *Larus argentatus*.

Literatuur

- BUB H. 1976. Vogelfang und Vogelberingung zur Brutzeit. Ziemsen, Wittenberg.
SPAANS A. L. & DE WIT A. A. N. 1985. Verspreiding van Zilvermeeuwen: vogels op de voet gevolgd. Vogeljaar 33: 200-207.

A. L. Spaans & A. A. N. de Wit,
Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Postbus 9201,
6800 HB Arnhem

Ransuil *Asio otus* broedt ei uit van Wilde Eend *Anas platyrhynchos*

Op 12 juni 1981 werd een kunstnest nabij Uithoorn (NH) gecontroleerd waarvan vermoed werd dat het door een Ransuil was bezet. De Ransuil bleek inderdaad aanwezig en verliet het nest toen de nestboom beklommen werd. In het nest bleek een net uitgekomen wilde-eendekuiken piepend rond te lopen. Verder waren nog elf lauwe eendeïeren aanwezig waarvan zes in het bodemmateriaal gezakt waren. Er lagen geen ransuil-eieren in het nest. De pleegouders hadden de boorling goed willen ontvangen en een verse veldmuis in het nest gelegd net zoals ze voor uilskuikens doen. Helaas waren we niet in de gelegenheid om dit nest later opnieuw te controleren, zodat verdere gegevens ontbreken.

Hoe een en ander kon gebeuren is een raadsel. Wilde Eenden maken wel vaker van kunstnesten en nestkasten gebruik om te nestelen. Het meest waarschijnlijk is dat eind april de eend eieren is gaan leggen in een nest dat 's nachts door de Ransuilen gebruikt werd. De uil heeft zelf geen eieren gelegd mogelijk omdat het nest al vol eieren lag, maar is wel op de eendeïeren gaan broeden.

Summary Egg of Mallard *Anas platyrhynchos* hatched by Long-eared Owl *Asio otus*

In an artificial nest a Long-eared Owl was found breeding on 12 eggs of a Mallard. At least one chick hatched.

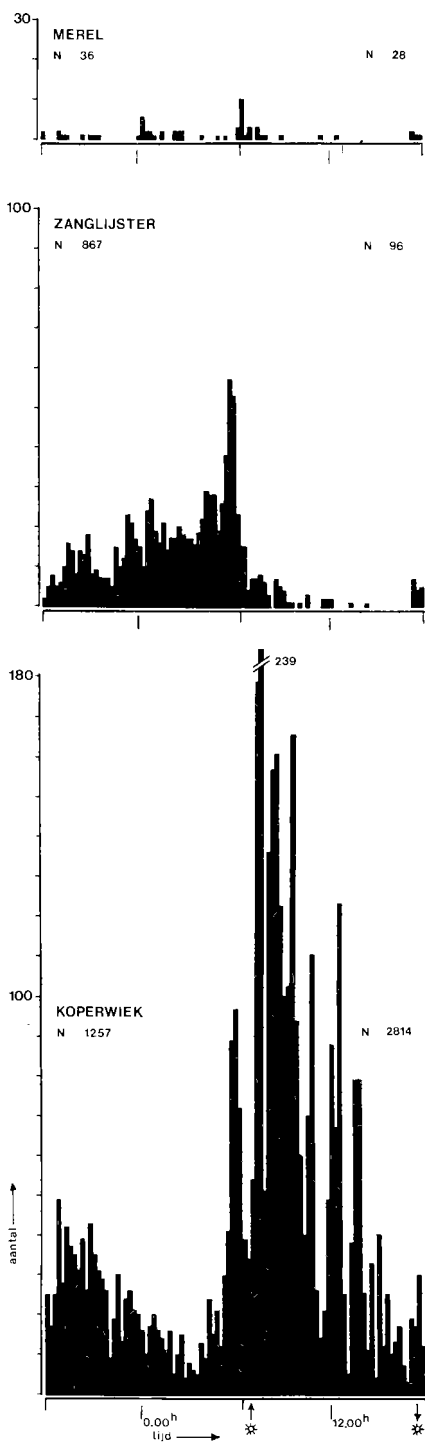
J. B. Buker, J. N. de Wit & W. A. van Zuilen,
p/a Willem Mollhof 9, 1065 AH Amsterdam

Trekpatroon van Merel *Turdus merula*, Zanglijster *T. philomelos* en Koperwiek *T. iliacus* gedurende het etmaal

Van lijsterachtigen is bekend dat zij gedurende het hele etmaal kunnen trekken (Hustings *et al.* 1985). Iedere vogelaar hoort en ziet ieder najaar lijsters bij licht en bij donker over zijn huis komen. Hierover zijn in de Nederlandse literatuur nauwelijks kwantitatieve gegevens gepubliceerd. In het najaar van 1984 is door een groep waarnemers zeven aaneengesloten etmalen geteld. De resultaten waren dermate verrassend dat een korte publicatie voor de hand lag.

Aan de hand van materiaal dat op een telpost nabij Vliegveld Twente is verzameld (Landelijke Werkgroep Vogeltrektellen 1985a, b, c) zal het trekpatroon gedurende het etmaal worden beschreven. Op deze telpost is van 15 oktober 06.28 uur tot 21 oktober 10.00 uur continu waargenomen, met uitzondering van de nacht van 18 op 19 oktober en 20 op 21 oktober tussen 00.00 uur en 04.00 uur, en op 19 en 20 oktober tussen 17.00 en 06.36 uur vanwege slechte weersomstandigheden (harde tot stormachtige ZW-wind en ook regen). Gezien het weertype zal er nauwelijks trek zijn geweest. Dit wordt bevestigd door radarwaarnemingen aan vogeltrek die tegelijkertijd hebben plaatsgevonden (L. S. Buurma). Het geregistreerde aantal vogels zal dan ook een goede maat zijn voor de intensiteit van de vogeltrek gedurende deze zeven dagen.

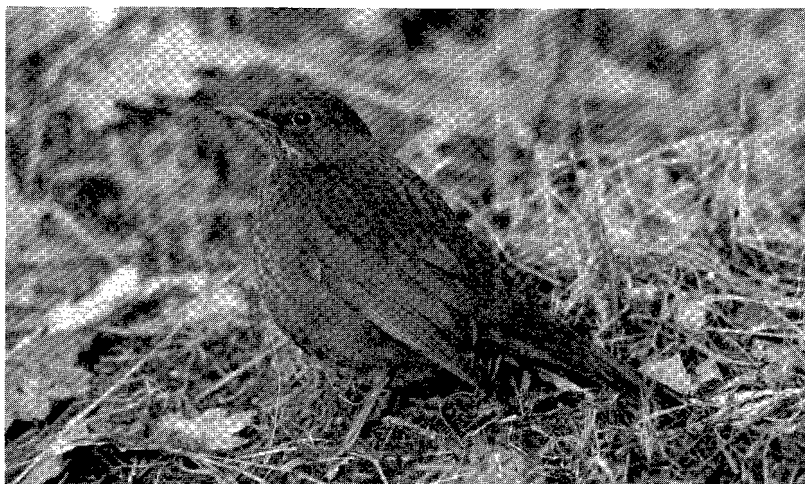
De waarnemingen van trekkende vogels zijn per kwartier genoteerd. Voor de nacht lag het begintijdstip op een half uur na zonsondergang, voor de dag op een half uur voor zonsopgang. Gedurende de nacht zijn roepjes van overtrekkende vogels geturfd. Daarbij gaat het in principe om verschillende vogels. Overdag is het aantal per overtrekkende groep genoteerd. In de figuren is respectievelijk het absolute aantal roepjes en exemplaren per kwartier weergegeven. De aantallen van de nacht en de dag zijn

Figuur 1. Doortrekpatroon gedurende etmaal van Merel, Zanglijster en Koperwiek. De vermelde aantallen hebben betrekking op nacht (links) en dag (rechts). *Migration pattern during the 24 hours of the day of Blackbird (upper), Song Thrush (middle), and Redwing (under). Night (left), day (right).*

niet geheel vergelijkbaar. In de nacht trekken vogels over het algemeen in zeer ruim verband of als eenlingen (Zuur 1984) en overdag meer geclusterd c.q. in groepen (Bruderer 1971). De getekende figuren geven derhalve alleen een goede indicatie van het doortrekpatroon. Van de drie onderzochte lijsterachtigen verschilt het patroon van de trek gedurende het etmaal aanzienlijk. Bij de Merel was er in het begin van de nacht een zwakke trekactiviteit te onderkennen, die aan het einde van de middag aanving (figuur 1). De grootste trekactiviteit viel na middernacht. Vlak voor zonsopkomst was er opnieuw sprake van een verhoogde trekactiviteit, die doorging tot in het begin van de ochtend. De doortrek van de Zanglijster had in het begin van de nacht een eerste golf, die al aan het einde van de middag begon. Juist voor middernacht begon het aantal registraties opnieuw toe te nemen. Ongeveer een uur voor zonsopkomst was er wederom sprake van zeer sterke doortrek, die vlak voor zonsopgang vrijwel volledig was beëindigd. In de ochtend volgden dan nog enkele perioden met zwakke doortrek. De nachttrek van Koperwiek bleek eveneens aan het einde van de middag aan te vangen en bereikte ongeveer drie uur na zonsondergang een hoogtepunt om daarna langzaam af te nemen. Vanaf drie uur voor zonsopgang nam het aantal waarnemingen weer sterk toe om vlak voor zonsopgang weer een dieptepunt te bereiken. Daarna nam het aantal snel toe, voornamelijk door de relatief grote groepen die zijn geregistreerd. Na een sterke doortrek in de ochtend werden nog een aantal doortrekgolven geregistreerd, die slechts kort duurden.

Uit het materiaal blijkt dat de Koperwiek zowel gedurende de nacht als overdag veelvuldig trekt, de Zanglijster vooral gedurende de nacht met in de ochtend nog enkele duidelijke trekverplaatsingen en de Merel vrijwel geheel 's nachts (de waarnemingen in de ochtend en aan het einde van de middag moeten eigenlijk als einde c.q. begin van de nachttrek beschouwd worden). Het trekpatroon van de Zanglijster in de nacht sluit aan op de resultaten van Siivonen (1936). In de eerste helft van de nacht zijn door hem roepende vogels geteld waaruit een duidelijke doortrekgolf in die periode naar voren is gekomen. Registratie van trekronst van een gekooide vogel bracht een hoge intensiteit van trekronst in het begin en aan het einde van de nacht aan het licht. Door Dorka (1966) is voor Zanglijster en Merel het trekpatroon gedurende het etmaal beschreven aan de hand van vangsten en trekken-de vogels. Het patroon van de Zanglijster komt hiermee exact overeen, van de Merel vrijwel exact. Tellingen door veldwaarnemers overdag in Zweden (Alerstam 1975) laten de sterkste

Merel ♀, september 1980,
Leusden (H. J. van Laar).
Blackbird *Turdus merula*.

trek van Koperwieken in de ochtend zien. Deze dagtrek start veelal rond zonsopkomst. Radarwaarnemingen geven voor Koperwiek ook een opleving aan het einde van de middag (Alerstam 1975) te zien. De vastgestelde trekpatronen in Twente komen derhalve sterk overeen met die van elders. Dit wijst erop dat verschillende vogelsoorten ieder op een verschillend moment gedurende het etmaal de grootste trekactiviteit vertonen. Overdag is dit in ieder geval zo (Landelijke Werkgroep Vogeltrektellen 1985c, Lensink & Kwak 1985).

Met dank aan de 28 veldwaarnemers die er voor gezorgd hebben dat de telpost bijna zeven etmalen achtereenvolgend bezet was.

Summary *Migration of Blackbird* *Turdus merula*, *Song Thrush* *T. philomelos*, and *Redwing* *T. iliacus* during day and night

In the period 15 October (06.28 h) till 21 October (10.00 h), the diurnal and nocturnal migration of Blackbird, Song Thrush, and Redwing was continuously observed. During the night, callings of birds were counted, during the day numbers of birds. The results are summarized in fig. 1 (absolute numbers). The patterns of migration are similar to that in Finland (Siivonen 1936), Switzerland (Dorka 1966), and Sweden (Alerstam 1975). It is suggested that every bird species has its optimal migration period within the day or night.

Literatuur

- ALERSTAM T. 1975. Redwing (*Turdus iliacus*) migration towards southeast over southern Sweden. *Vogelwarte* 28: 2-17.
- BRUDERER B. 1971. Radarbeobachtungen Mittelland. *Orn. Beob.* 68: 89-158.
- DORKA V. 1966. Das jahres- und tages-zeitlicher Zugmuster von Kurz- und Langstreckenziehern nach

Beobachtungen auf den Alpenpässen Cou/Bre-tolet (Wallis). *Orn. Beob.* 63: 165-223.

HUSTINGS M. F. H. *et al.* 1985. Vogelinventarisatie. Achtergronden, richtlijnen en verslaglegging. Natuurbeheer in Nederland, 3. PUDOC Wageningen/Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Zeist.

LANDELIJKE WERKGROEP VOGELTREKTELLEN 1985a. Verslag van een week trektellen in Twenthe, 14-21 oktober 1984. (Project Parallele Vogeltrek Registratie door Veldwaarnemers (LWVT) en Radar (Koninklijke Luchtmacht), Rapport 1) LWVT, Arnhem.

— 1985b. Het verloop van de trek over de nacht in Twenthe, 14-21 oktober 1984. (Project Parallele Vogeltrek Registratie door Veldwaarnemers (LWVT) en Radar (Koninklijke Luchtmacht), Rapport 2) LWVT, Arnhem.

— 1985c. Het verloop van de trek over de dag in Twenthe, 14-21 oktober 1984. (Project Parallele Vogeltrek Registratie door Veldwaarnemers (LWVT) en Radar (Koninklijke Luchtmacht), Rapport 4) LWVT, Arnhem.

LENSINK R. & KWAK R. 1985. Vogeltrek over Arnhem in 1983 met een samenvatting over de periode 1981-83 en methodieken voor het bewerken van telmateriaal. Deel 1, materiaal, methoden en samenvattend overzicht. (Rapport) LWVT, Arnhem.

SIIVONEN L. 1936. Die Stärkevariation des nächtlichen Zuges bei *Turdus ph. philomelos* und *T. musicus*, auf Grund der Zuglaute geschätzt und mit der Zugenruhe einer gekäfigten Singdrossel verglichen. *Ornis fenn.* 13: 59-63.

ZUUR B. 1984. Nearest neighbour distances in day and night migrating birds. A study using stereophotography. *Vogelwarte* 32: 206-218.

Mededeling Landelijke Werkgroep Vogeltrektellen nr 2

Rob Lensink, Van Oldenbarneveldtstraat 50,
6828 ZR Arnhem